

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy
írvnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath.
népoktatási intézet egy-egy példány-
ban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-uteza 13. szám
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes
szóért, minden közlés után 2 kr. (4 fillér)
fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész
oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt
és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30
kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.
A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

896—1896.

... zengi túl a bérceket? Mi hozza szelid hullámszamba Adriának csillogó habjait?
Miért folyik oly csendes méltósággal a fejedelmi Duna? s a tisztán magyar föld
szülte Tiszának szöke vize? Miért fürdik a napsugár oly csillámlóan a Balaton
ringó tükrén? Mi tölti be a lég nagy mindenségét öröm és áhitatszerű fuvallommal,
mi hív oly édesdeden, oly csalogatóan a zenitig, azontul az örök Istenség trónusáig?
Mi az, mi oly kimondhatatlan örömmámorba hozza a honért dobogó szí-
veket, honnan a lelkesezés, mely áthatja egy nemzet szívének egész valóját?

Ne kérdezd; a földteke öt világ része tudja azt, ha nem tudná, tudnia kell, hogy a
magyar nemzet üli ittlétének ezredéves emlékét.

Ezer éve él a magyar rendületlenül ősei által vérrel szerzett és megszentelt földjein.
Ezen jó és balsorsban töltött ezer év emlékére ölt ma ünnepi mezt, — ezen ezredéves ittléte
örömeinek kifejezésére nyitja meg ajakát s leborulva a népek Istenének trónjánál, halálával
emeli fel szívét a vett jótéteményekért. Kegyelettel adóz az erényekben tündöklő ősök szent
nevének s bizva tekint a jövőbe, melyben népek fognak élni az idők végtelenségeig.

Magyar! hah, mint duzzad kebelem e név hallatára, s mint kél ajkamra az ima halát
adni a Teremtőnek, hogy magyarnak születtem. Magyarnak, kinek ősei a vitészségben épp
oly gyöngyei a kelet népének, mint a nyugat népeinek az Isten, király és hazaszeretben,
a változatlan hűségben, az önállóság, a szabadság és haladásban. Ezen nagy erények, ezen
nagy eszmék képezik a magyar nemzet történetének áttetsző függönyét, melynek háttérben
ott áll előttem a nemzet dicsőséges multja a honfoglalásig, előtérben a hét törzs, élén Árpád
vezér, hazát szervezve a vereczkei szoroson leszálló magyarságnak.

Majd elnémulnak a harcra hívó kürtjelzések; otthonát a megállapodással ajándékozza
meg, midőn megjelenik szent Adalbert prágai püspök, kit Isten gondviselő keze vezérel Géza
fejedelem udvarába, hogy az üdvözítő egyház kebelébe térítse a nyugoti civilizáció vedel-
mére gondviselésszerűleg kijelölt magyar nemzetet.

Ez időtől kezdődik a magyar nemzet lelki művelése, mely kristályszerűvé tevén a
keletről hozott erényeket s társítja az evangéliumi erényekkel. Pannonhalma, Bakonybél monos-
torai s a magyar népnevelés ősi fészkei, melynek első áldásthozó, első gyümölcse Szent-István
királyi apostoli buzgótsága, melylyel alapját veti az államélet valódi bázisának, a keresztény-
ségnek. Itt tűnik fel Róma gondviselésszerű hivatása az élő népek között, midőn a nemzetet
az egyház kebelébe zárva apostoli keresztet, koronát küld királyának, mintha mondana: a
kereszt az egyedüli, mely megvédi a népeket az enyészettől s a korona az, mely biztosítja az
államéletet s intézményeit.

Ezután nyolczszázados korszak következik, melyben bár duló viharként zúdultak reánk
a csapások, de minduntalan reményt nyújt a hősök szíveiben a kereszt s a korona fénye.

Mint mindenben, úgy kizárólag a népnevelésben bírja legszilárdabb alapját Jezus anyaszentegyháza, s ha végigtekintünk a lefolyt nyolczszázados korszakra: a jobbágy kunyhójától a király palotájáig, lépten-nyomon megtaláljuk az egyház önfeláldozó gondosságát a népnevelés terén.

S nem habozunk kimondani, hogy a kath. keresztény népnevelés volt az egyedüli s leg-hathatosabb tényezője a nemzet ezeréves itt-letének és léssen jövőjének is mindaddig, míg ellene párttűtő nem lesz a magyar.

Mi, kik az anyaszentegyház kebelében a népnevelés-ügynek nemcsak sáfárai, hanem bajnokai is vagyunk, a fölötti örömlünkben, hogy él nemzet e hazán! halateit érzelemmel mondunk avét Rómanak, mert innen indult ki a nyugoti művelődés hazánkba: de ezzel egyidejűleg erős fogadást teszünk, hogy Jezus tanan nevelve nemzetünk zsegeit, összes törekvésünk oda irányul, hogy azokból olyan magyart neveljünk, ki az Isten szeretetében megerősödvé, az utolsó leheletig hűséggel viseltetik hazája és felkent királya iránt, hogy még egy ezredév után is örömmel kiáltanak fel késő unokáink: »Él nemzet e hazán!«

Bertalan Vince.

HIVATALOS RÉSZ.

Tanképesítő vizsgálatok.

A nagyszombati kir. kath. tanítóképző intézetben a magán-osztályvizsgálatok f. évi június hó 1—2., az írásbeli tanképesítő vizsgálatok június 3—6., a szóbeliek június 16-ik s következő napjain tartatnak meg. Május 15-éig jelentkezhetni alulirotnál. Nagyszombat, 1896. ápril 24-én. Zelliger Alajos tanítóképző igazgató-tanár.

A szegedi kir. kath. tanítóképzőben a folyó évi tanképesítő vizsgálatok írásbeli része május hó 18—21-ig, szóbeli része pedig június hó 1. és 2-ik napjain tartatik meg. Az ezen vizsgálatokra jogosítottak május hó 8-ig jelentkezhetnek.

NEM HIVATALOS RÉSZ

A Szent-István-Társulat díszgyűlése.

Mult számunkban röviden megemlékeztünk e gyűlésről: de azon viszony, mely hazánk kath. népoktatási intézetei és a Társulat között fönnáll, kötelességünké teszi, hogy behatóbban is foglalkozzunk a kath. kultúra e fontos mozzanatával: kiemelvén ugyanis e gyűlés tárgyai közül mindazt, a mi a népoktatás közegeit közelebbről érdekelheti. Ezek között elsöben *dr. Kisfaludy Béla* alelnök jelentésével foglalkozunk. A közgyűlés által nagy lelkesedéssel fogadott hatásos beszéd mindenek előtt

hazafiui mély érzéssel elmelkedik azon helyzet-ről, melyben a Társulat a nemzet nagy ünne-pén van.

»Abban reménykedem — ugymond — hogy az ezeréves nagy multunkból fakadó nemzeti örömek, aggodalmak és reményektől, s az ezek-hez képest Társulatunkra váró magas hiva-tástól, melynek oly fönséges prospektusát nyitotta meg lelki szemeink előtt biboros Fővédnökünk ékesszólása, — nem fog bántólag különbözni az a szerény kép sem, melyet Társulatunk éle-tének legutóbbi évéről, a tényleges adatokhoz való köteles hűséggel bemutatok.

Mert valóban, m. t. Nagygyűlés! nemcsak a külső körülmények véletlen találkozására; nem is csak a jelenben uralkodó érzelmeik, melyek ez örökre emlékezetes év ünnepi készülétei közt minden magyar szívet betöltenek: nem csupán ezek kapesan fűződik a mi ünnepünk a magyar nemzet nagy ünnepéhez, amelynek külső nyilvánulásában az országos kiállítás-ban való részvételünkről az igazgatói jelentés számol be. Annak az ezer évnek, m. t. Ngy! mely gyászos emlékeivel oly nagy tanulságok visszhangját kelti, s a romjain kizöldült moha közül annyi drága reményt csillogtat a honfi-szivekre, — ennek az ezredévnek utolsó fél-százada egyszersmind a mi Társulatunk története. Hal' Istennek, többeket tisztelhetünk még ma is körünkben, kik ezt az egész történetet, mint annak buzgó tényezői, végig él-ték és élő tanui annak a mély és üdvös ha-tásnak, melyet nemzeti közéletünkre ezen Tár-sulat már szerény kezdeteiben is gyakorolt. Hogy is feledhetnék azt az időt, mikor kétsé-gessé vált a vége felé hajló ezerév szerencsés befejezése fölöttünk; mikor a nemzeti közle-tünkre borult némaságban még a bátrabb lel-kek is remegve kérdezték, ha nem a halál csendessége-e? Hogyan feledhetnék, hogy eb-ben a Társulatban akkor is a jövő iránti bi-zalomtól dobogott a szív, és szóhoz is jutott a keresztény hittel párosult nemzeti érzelem!...

De még ennél is több, drágább az a ka-pocs, melylyel nemzetünk ünneplő évének történetébe illeszthetjük mi a magunk ünnepét.

Az ezredév utolsó százada a kezdet ellen fordult. Szt.-István birodalmába is eljutott az a szellem, mely az isteni kegyelemnek Krisztus Urunk által visszaállított világrendjét immár nemcsak felekezetekre hasogatni, hanem egész-ben felretolni, az elavult világnézetek lomta-rába temetni igyekszik. Tizenkét apostol helyett a könyvnyomtató műhely huszonnegy betűjét küldte világgá — és hódítani kezdett. Pedig nem vihet szerencsés végre az olyan fejlődés, mely haladtában nem vall kezdetére; a fa is csak azon gyökérből növekedhetik, amelyből kihajtott. Ez a hazafias aggodalom s a halhatatlan lelkek szeretete hozta össze a mi apostoli lelkü elődeinket, hogy megalkossák a »Jó és olcsó könyvkiadó-társulatot«, mely a

destruktív sajtó rombolásának mindennek előtt a valláserkölcsei téren vessen gátot, s aztán a nemzeti közművelődést, hiven a kezdet szelleméhez, tehát keresztény katolikus szellemben igyekezzék szolgálni. És ezt az irányt követte, ezt a föladatot szolgálta egyesületünk szent István apostoli királyunk neve és pártfogása alatt tovább, a visszanyert nemzeti önállóság szebb napjaiban is, mind egész az ezerév bejeljesedéseig.

De a nap nyugtát megelőző hideg fuvallat az ezerév alkonyán is megjelent, és fagyos lehelletével megremegtette hitünkhoz és hazánkhoz egyforma hűséggel ragaszkodó sziveinket. Azonban a magyar katolicizmus képviselői, a mi Társulatunk jóságos védnöki kara — éber gonddal ott állt az elmúlt ezerév határán, hogy a vallásos lelkek birodalmát, a honfiszívek reményeit »megfogyva bár, de törve nem« az új ezerévnek adja át. Lelkem mélyéig meghatva emlékezem mindig az ő főpásztori rendelkezésekre, melynek nyomán a mi templomaink szentelt harangjai először köszöntötték az új ezerév első hajnalát. Bizony nem azért, hogy zajt üssenek, hanem hogy fölébresszék, és az új ezerév nagy munkájához imára hívják azt a Krisztustól élő vallásos szellemet, mely ez előtt ezer esztendővel a magyar nemzet bölcsője fölött a bátor fejlődés legelső dajkadalt zengte; azt a szellemet, mely az erőt diadalra, a vereséget okulásra, a békét bölcseségre, a hatalmat mérsékeltre tanítván, ezer éves nagyságra tudta nevelni az idegenben hazát alapító, rokotalan nemzetet. Mert csak az a haladás vezethet a kívánt czélhoz, mely erkölcsiben mindenkor rá vall a kezdetére.

S vajjon, ha szerte nézünk ez ünneplő hazában, találunk-e még egy oly országos intézményt, mely az egyetemes, s éppen ezért nem is egyes nemzetek szolgálatára hivatott kereszténységnek egész szellemét, tudományos, erkölcsi és társadalmi kincseit, a magyar nemzet javára annyi kitartással, oly megalkuvást nem ismerő hűséggel érvényesítené, amint egy félszázad óta érvényesíteni igyekszik a mi Társulatunk? Ha volna még több is ilyen, örömet osztanók meg velök azt a lélekemelő tudatot, hogy az elmúlt ezredév legszebb áldásainak föltételeit s az új ezerév küszöbén fakadó remények zálogát — mi ápoltuk a multban s mi visszük át a jövőndöbe is.

Ez az, m. t. Nyg! ez az a mindennél drágább kapocs, melynél fogva mi nemzetünk ünneplő évének történetébe kiváló joggal illesztjük be a magunk ünnepét. Mert ugyanazt a szellemet, mely ezerév előtt megindította az erkölcsi és anyagi haladás munkáját ezen a földön, melyet azóta nevez honának a magyar; ugyanezt a szellemet, a kereszténység egyént és társadalmat boldogító szellemét ápoljuk mi ma is, az ezer évvel előre haladott műveltség

térein. Sőt ugyanazon név, melyhez Isten és a mi Nagyasszonyunk után a szerencsés kezdet minden áldása füződik, ugyanaz a név jelöli ma is zászlónkat: szent-István első királyunk neve; és nincs is más czélunk, nincs höbb öhajunk, mint ugyanazon keresztény szellem vezérlete alatt haladni tovább az Istenre néző művelődés vége nem látható pályáján, és ugyanazon szent név nemzeti dicsőségét minden munkával, minden vállalkozásunkkal gyarapítani.

Ezek után a legközelebb lefolyt év cselekményeit sorolja fel s a Társulatnak tanügyet érintő intézkedéseiről így szól:

Népiskolai kiadványaink is szaporodtak; nevezetesen az új ABC-es könyv összevont kiadása is elterjedt, melyet különösen a falusi iskolák érdeke tett szükségessé s melyhez hasonló átdolgozás az új német ABC mellé is munkában van.

A Barány-féle olvasókönyvnek rég elhatározott átdolgozása is, aminek ugyan nem rajtunk mult késedelmet a mult évben már az ügynökségi forgalom is sajnosan megérezte, immár annyira haladt, hogy a legközelebbi iskolaévre a II. és III. s nyomban utánuk a IV. kötetet átadhatjuk a forgalomnak.

A neveléstudomány alkalmas Kézikönyvének kath. szellemben való megiratása a tudományos és irodalmi osztály körében már elhatározott dolog; a kisednevelés Kézikönyvére hirdetett pályázat azonban már meg is termette gyümölcsét, a beérkezett pályamunka bíralat alatt van.

Itt kell megemlékezni a »Népnevelő«-ről is, melyet Társulatunk áldozatkészsége egy év előtt megindított és ingyen küldött szét, hogy a legszegényebb ellátásu néptanító se szükölködjék olyan lap nélkül, mely őt hivatása teljesítésében szakszerűleg tájékozza. Azt hiszem, hogy az elfogulatlan ítélő kénytelen elismerni a fokozatos haladást, melyet ez ifjú vállalatunk már eddig is felmutat; s ha a főbenjáró érdekre gondolok, melyet szolgálni e lap hivatva van, nem is tudok kételkedni, hogy az előfizetők is, kik a mult évi számhoz képest, noha csekély arányban, de mégis szaporodtak, a jövőben bizonyára a megérdemelt pártfogásban fogják azt részesíteni.

A szoros értelemben vett népies irodalom terén az elmúlt év ismét 12 új füzetet termelt; s ezek mellett egy új vállalat. »A magyar nép könyvtára« indult meg egyszerre négy kötettel, melyek elbeszéléseket tartalmaznak; a jövőndö kötetek pedig történeti, jogi, gazdasági s egyéb tudnivalókat is hoznak majd fölváltva. Arra törekszünk, hogy ez a vállalat, nevének megfelelőleg, idő folytán csakugyan egy teljes, minden hasznos és szükségesre kiterjedő kis könyvtára legyen a magyar népnek.

Legkedvezőbb arányban szaporodtak azonban az elmúlt év alatt ifjusági irataink, t. i. hét önálló kötetel, köztük a külső kiállításban

is igen sikerült szomorú kis könyv. »László főherceg élete és halála.« (Ez a munka lapunkban ismertette is volt. Szerk.)

Majd így végzi jelentését:

Mindezek után pedig, m. t. Ngy! mielőtt lemondanék arról a díszes jogról, mely engem még e perczben megillet, de amelyet hat éven át csak mint kötelességet ismertem, hogy ezen gazdag multtal méltán díszeskedő és még nagyobb hivatású Társulat elnöksége nevében szólhassak: méltóztassék nekem megengedni, hogy azoknak, kik a felsorolt eredményekben munkás részt vettek, az egész Társulat nevében hála köszönetet mondjak.

Elnökeinknek, kiket nemcsak rangjuk és társadalmi állásuk, hanem egyformán vallásos és hazafias honpolgári működésük is oly magasra emel, az én csekély szavam föl nem érheti nimbusát. De akinek bölcs utasításait követni, vagyis a végrehajtásban nap-nap után velök együtt munkálni szerencsém volt, a Társulat igazgató-valasztmányának és egyes bizottságainak, valamint a kipróbált buzgóságu tisztviselői karnak legyen szabad — Főmagaságu Bibornok Elnökünk kegyes engedelmével — nyilvánosan is köszönetet mondanom.

A magam részéről, midőn a hat év előtt oly kitüntető bizalommal reám ruhazott mandátumot ugyanazon m. t. Közönség kezeibe hála tisztelettel leteszem: csak egyet kívánok és egyet kérek. Teljes szívemmel-lelkemmel kívánom, hogy közel félszázados Társulatunk éppen az utolsó tíz év alatt kivájt mederben folyton növekedő sikerrel folytassa — személyi és napi érdekekhez nem kötött — pályáját; amit pedig tisztelettel és bizalommal kérek, hogy ezen jelentésemet tudomásul venni méltóztassék.

Az igazgatói jelentésről a jövő számban.

A kath. tanítók első országos nagygyűlése.

A nagygyűlést előkészítő állandó bizottság április hó 27-én a budapesti »Katholikus Körhelyiségében dr. Komlóssy Ferencz kanonok elnöklete alatt kellő számú tagok részvétele mellett tartotta meg ülését a meghívóban közölt tárgysorozattal. A vidéki tagok közül megjelentek: Csavolszky Alajos apátkanonok, váci egyházmegyei főtanfelügyelő és Rak János igazgató-tanító, a veszprém-egyházmegyei tanítóegylet érdemes elnöke Veszprémből. A bizottság élénken tárgyalta a három napra terjedő nagygyűlés munkarendjére előterjesztett javaslatot, s azt a bizottságok felosztására vonatkozó véleménynyel együtt változtatás nélkül elfogadta. Az első napra fölvetett első tételnél, mely szösz szerint így hangzik:

»1. A kath. népoktatás multja és jelene. A történelmi fejtegetés igazolja be, hogy a kath. iskolák miként a multban, úgy a jelenben is a nemzeti nevelés szolgálójában állanak, hogy tehát ezek az iskolák legmegbízhatóbb tényezői a hazafias nevelésnek; miért is határozott javaslat terjesztendő e tétel keretében a kongresszus elé a végből: hogy a katholikus iskolák jogait

épségben fentartani és megvédelmezni nemcsak egyházi feladat, hanem hazafiai kötelesség és nemzeti érdek is egyaránt.«

jegyzőkönyvileg kifejezni kívánta az értekezlet, hogy a Budapesten megjelenő »Magyar Állam« kath. politikai napilap bántó fejtegetései és híreszteléseivel e tétel meg nem értéséből s csakis egy, a tanügyi kérdésekben tájékozatlan hírlapíró személyes feltevésén alapulnak; miért is hangoztatja, hogy a nagygyűlés vezérő férfaiban, azok katholizitását illetőleg, feltétlenül bizalmat helyez és önzetlen, a kath. tanügyért önfeláldozásig merő buzgalmukért az oly méltatlan megtámadásokkal szemben a néptanítás halálját fejezi ki. Az értekezletről felvett jegyzőkönyvet és határozatait, amint azokat a nagygyűlést vezető báró Hornig Károly püspök úr ömeltóságának jóváhagyó záradékkal ellátni kegyeskedik, — azonnal közzéteszszük.

*

A szombathelyi egyh.-megyei róm. kath. tanító-egyesület központi bizottsága f. évi április 23-án tartotta ülését Szombathelyen. A gyűlés főtárgya a képviselői alapon alakulandó országos katholikus gyűlésre négy képviselőnek a megválasztása volt. Titkos szavazás utján az egyesület képviselőivé, kiknek a megyés püspök úr ö méltósága utazási költségeikre 200 frtot adományozott: Röthy László szombathelyi, Luka József felső-eőri, Fejes János szombathelyi s Böröcz Mihály nádasdi tanítók lettek megválasztva. Barabás György az egyesület elnöke, mint az orsz. katholikus gyűlés rendező-bizottságának tagja és Barabás István mint a százas bizottság tagja szintén nyernek 50—50 frtot utazási költség fejében az egyesület pénztárából.

Egyesületi élet.

Meghívó. A somogymegyei igal-egyházkerületi róm. kath. tanító-egylet tavaszi gyűlését, melynek egyes tárgysorozatát külön meghívókban közlöm, f. évi április hó 30-án Szűzban tartandja, melyre a főtiszteendő pap-ságot, a tek. tanítói kart, úgy a népnevelés barátait tisztelettel meghívom. Azon tanító urakat pedig, kik kénytelenek elmaradásukat igazolni, felkérem, hogy igazolásuk alkalmával jelentsék ki, miszerint Somogymegye tek. közíg. bizottsága által az ezredéves ünnepély alkalmával tartott országos kiállítás megtekintésére határozott 25 frt utiköltséget igénybevenni óhajtják s községek által a kiutalványozás már elhatározottat-e? A gyűlés kezdete 10 órakor, melyet 9 órakor szent mise előz meg. Mosdóson, 1896. április 23-án. Vincze Imre kör-elnök.

Meghívó. A Veszprém eggház. róm. kath. tanító-egylet veszprémvidéki köre tavaszi közgyűlését 1896-ik évi május hó 28-án tartandja Veszprémben d. e. 9 órakor a Sz.-Anna iskola szokott helyiségében, melyre az egylet összes tagjai és a tanügy barátai tisztelettel meghívotnak. Az elnökség.

Meghívó. A kis-komáromi egyházkerület róm. kath. tanítók köre f. évi május hó 21-én Zalaapátiban az iskolahelyiségben rendes évi gyűlést egyuttal tisztújító gyűlést is tart, melyre a kör minden tagját, a tanügy lelkes barátait tisztelettel meghívja. Karos, 1896. április hó 23-án. Ujj József, kör-elnök.

VEGYESEK.

Ima a milleniumi Te Deumra. *Rimély*
Károly püspök úr ó méltósága a besztercebányai egyházmegyei körözvények legutóbbi számában a következő imát írja elő a milleniumi halaadó szent-misére: *Könyörögjünk*. Isten, a kitől minden jó származik, s kinek kezében le van téve a nemzetek sorsa és üdve; engedd kegyesen, hogy a Hozzád ezredéven át bensőleg ragaszkodó magyar nemzetünk, a második ezredév beálltával is élvezhesse azt a békét, a melyet a világ nem adhat; óvd meg a szt.-István alkotta édes hazánkat minden kül- és belellenségtől, hogy az ellenfél veszélyét elhárítva, nyugalom honoljon országunkban, s hogy az erények minden nemével ékeskedő nemzetünk ősi dicsőségét isteni segítséggel ezentúl is megőrizhesse, azt a szt. Neved tisztelőre a boldogságos Szűz Máriának, Magyarország hatalmas pártfogójának oltalma alatt továbbra is fejleszthesse s gyarapíthassa. Amen. — Ezen ima a magyar szövegen kívül latin és tót fordításban is körözve van.

Nagylelkű adomány. Marcz.-Dombegyháza községben igen szép ünnepély folyt le mult hó 23-án. E napon adta át *Jakabffy István* dombegyházi nagybirtokos rendeltetésének a több mint 6000 frt költséggel általa építtetett, a mai kor igényeinek mindenben megfelelő, díszes kisedővoda épületet. Az épület magában foglalja az óvoda czéljaira fentartott több termen kívül, az óvónő igen kényelmes lakását is. Nemes szívű adományozó nagybirtokos ezen kívül még 500 frtot ajánlott fel e napon az óvoda belső felszerelésére. Jutalmazza meg az Eg. a kisedetek érdekében tett ezen nagylelkű adományt!

Iskolai ünnepély. *Dévaványán a millenáris ünnepséget* f. évi május hó 9-én tartja meg a róm. kath. tanítótestület, teljesen az előírás szerint. A dalokat harmonium-kisérlet mellett éneklék a növendékek, egyet pedig két hangon adnak elő. A fiuknak és leányoknak az ünnepség együtt tartatik meg a templom szép, elkerített udvarán, ha kedvezőtlen idő akadályozni nem fogja. Az ünnepséget lelkes beszéddel főt. Moldoványi Gyula plébános nyitja meg. A honfoglalást és a nemzet ezeréves történetét Póta József tanító van megbízva elmondani, míg a kimagasló alakokat Czékmany Margit tanítónő fogja méltatni. Ünnepség végeztével a nagykirályokról elnevezett milleniumi faknál hazafias dalokat énekelnek a gyermekek. Másnap részt vesznek a tanítók ar vezetése mellett a község milleniumi ünnepségén.

A róm. kath. kántortanító urak figyelmébe. 50 általam készített, elénekelt és különféle alkalomra szóló, a dallam jelzésével ellátott, 10—20—30 verses temetési bucsuztatók várnak kiadásra. Hogy a legszerényebb jövedelmű kartársamnak is könnyen hozzáférhetővé tegyem, árát 50 krban állapítottam meg. Mivel csakis tömeges előjegyzés folytán nyújthatom e

kedvezményt és rendezhetem sajtó alá a munkát, igen kérem szeretett kartársaimat, legyenek kegyesek egyelőre csak egy levelező lapon értesíteni becses megrendelésökről, a czim és hely s utolsó posta pontos jelzésével. Megjegyzem, hogy annak, ki a Bertalan Vinceze és csekélységem által írt „Ezer év emléke” czimű történeti füzetet (megrendelhető Buzárovits Gusztávnál Esztergom, ára 10 kr.) iskolájában és a nép között 100 példányban elárúsította, annak a fenti munkát ingyen, s ki 50-et árúsít el, annak fél áron küldöm meg bérmentesen. Elegendő előjegyzés esetén a munka egy hó alatt kézbesítetik. Bussa, 1896. ápril hava. (Nógrádm.) u. p. Szakal. Kartársi szeretettel *Szokoly István* róm. kath. k.-tanító

RÖVID HIREK. *Küüntetés.* A király Ó felsége *Novák Lajos* budapesti hittanárt a tanügy terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. — *Derék hitközség.* A *pozsonyi* róm. kath. aut hitközség f. é. május hó 1-től, a tanítók lakbérért 150 frtról 210 frtra emelte fel. — *Kántortanító választás.* A vásáruhi kántortanítói állomásra a választás április 22 én tartott meg s a közbizalom *Horváth Dezső* nagyabonyi kántortanítóra esett. Gratulálunk. — *Hymen hír.* *Herchl János* kir. kath. tanítóképző intézeti tanár jegyvet váltott *Kassán özv. Schöbel Lőrinczné* leányával *Lujzával.*

Szerkesztői üzenetek.

A „Népnevelő” szerkesztősége által összeállított s a *Szent-István-Társulat* kiadásában megjelent „*Vezérkönyvecske a kath. iskolákban tartandó Ezredévi ünnepségekre*” cz. füzetkét, mely az iskolai ünnepély emlékére a gyermekek között is szétosztható, de a népnek is hasznos olvasmányokat nyújt, a *Társulat* egyéb milleniumi kiadványaival együtt, — kartársaink és a főtiszt. papság szíves figyelmébe ajánljuk. A „Népnevelő” szerkesztősége.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Szatmári egyházmegye.

A szeped-lechniczi róm. kath. kántortanítói állomásra f. év június hó 22-ére pályázat hirdettetik. Jövedelem: 1. készpénz 200 frt, 2. tandij 40 frt. 3. vegyes 56 frt, 4. stóla 55 frt, 5. alapítványból 8 frt, 6. szántó föld kat. becs és 10 frt 90 kr. 7. terményekért 43 frt, 8. 6 öl tűzifa 24 frt, 9. lakás 50 frt, 10. legelő 25 frt. A folyamodványok a lechniczi rk iskolaszékre czin zendők és ntő *Hüllay Jakab* esperes tanfelügyelő urhoz Mátyásfalvára küldendők. Kelt Szepes Lechniczi 1896. évi április hó 24-én. *Pompéry József* plébánoa, elnök. 1—2

Szepesi egyházmegye.

Beregvármegyében a munkácsi plébániához tartozó *Alsó-Schönborn* fiókközségben róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: a községtől 300 frt, alapítványból 20 frt, stólából 5 frt, misékből 3 frt 06 kr., 3 öl kántori tűzifa, 24 frt 75 kr. illeték, egyveleges természetbeni szolgálmányok 20 frt értékben. Összesen 374 frt 44 kr. Ehhez járul segélyképen további intézkedésig 40 frt az egyházmegyétől. Kert 1 frt 09 kr. értékben; a javadalom összes értéke 414 frt 44 kr. Tanítási nyelv magyar, a német nyelv ismerete kívánatos. Felszerelt folyamodványok május 20-ig *Munkácsra Forgách János* főesperes plébánoshoz czimzendők. 1—2

Ajánlás.

Képezdét végzett kath. vallásu, működő kántortanító — állást keres. Czim a kiadóhivatásban.

Az Athenaeum kiadása Budapesten.

HOCK JÁNOS gyönyörű nyelvzetű **IMAKÖNYVE.**

A) Finom kiadás keretrajzokkal és 4 képpel

Diszes bőrkötésekben 5—10 frt. Bőrkötésben bőrtokkal 14—15 frt. Bársony vagy peluchekötésben 12—14 frt. Utánzott esonkötésben 12—14 frt. Valódi elefantsonkötésben 22—35 frt.

B) Közönséges kiadás keretrajzok nélkül, 2 képpel.

Vászonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrkötésben 3 frt 50 krtól 4 frt 50 krig. Utánzott esonkötésben 4—7 frt.

C) Kisalaku diszkiadás színnyomatu keretekkel.

Finom sima bőrkötésben 7 frt 50 kr. Finom mozaik-bőrkötésben 14 frt. Finom borjúkötésben különböző díszítéssel 8—10 frt. Legfinomabb borjúbőrkötés hordozható bőrtokkal 13 frt 50 kr. Új esonkötésben arany- és ezüst díszítéssel 9—10 frt. Legfinomabb valódi elefantsonkötésekben 22—35 frt.

HOCK JÁNOS VIGASZTALÁSOK KÖNYVE.

Elmélkedések és hangulatok.

Remek kiállításban. — Ára vászonkötésben 3 frt. — Pompás gazdagon aranyozott bőrkötésben 5 frt.

Míg irodalmunk egyrészt tudományos irányú, másrészt mulattató és szórakoztató olvasmányokban bővelkedik és évenként számos újabb meg újabb ily kötetekkel gazdagodik; oly könyvről, mely a szenvedőknek, az elégedetleneknek megvigasztalást tűzné ki czélul, nálunk ezideig senki sem gondoskodott.

HOCK JÁNOS, a kiváló szónok és író, a Vigasztalások Könyvével ezekhez a szenvedőkhöz fordul, s nem felekezeti, hanem tisztán emberi álláspontból a modern élet minden viszonyával számolva, olvasójának a lelki keserűség és szenvedés ellen nyújt fegyvert és erőt.

A vigasztalások könyve következő fejezetekre oszlik:

Első rész. Az imáról.

Első rész:

A HIT KÖNYVE.

Elmélkedés a hitről. Elmélkedés a reményről. Elmélkedés a szeretetről. Az irgalmasságról.

Második rész:

AZ ÉLET KÖNYVE.

Elmélkedés a szabadban. Elmélkedés az élet örömeiről. Elmélkedés a lélek nyugalmaról. Elmélkedés a családi életéről.

Harmadik rész:

A FÁJDALOM KÖNYVE.

Elmélkedés a fájdalomról. Elmélkedés a szegénységről. Elmélkedés a testi szenvedésről. (A beteg-ágyon.) Elmélkedés a halálról.

Negyedik rész:

VIGASZTALÁS KÖNYVE.

Szomorú perczekben. Elmélkedés a bölcsőnél. Elmélkedés a sírnál.

HIT, REMÉNY ÉS SZERETET.

Imakönyv művelt katolikusok számára új kisalaku kiadásban.

Irta **Sujánszky Antal.**

Remek kiállítású kisalaku imakönyv. — Ára vászonkötésben 1 frt 20 kr. — Bőrkötésben 3—5 frtig.

Most jelent meg!

Mátyástemplomi Bőjti Szentbeszédék

HOCK JÁNOSTÓL. — 1896. Ára 1 frt 20 kr.

Az itt hirdetett könyvek megrendelhetők a kiadónál (Athenaeum könyvkiadóhivatala Budapest, Ferenciek-tere 3. sz.) és minden könyvkereskedésben.

Elárulók megfelelő engedményben részesülnek.

A Szent-István-Társulat

némely ifjusági és népies kiadványai kedvezményes áron.

A millenáris év alatt hihetőleg minden közép- és népiskola tart emlékűnnepet, melyek az intézők azzal is igyekezni fognak kedvesebbé tenni, hogy a jó viseletű és szorgalmas tanulók közt jutalmakat osztanak ki; a tehetősebb intézetek a nagyszerű alkalmat tekintetbe véve, talán az összes tanulókat megajándékozzák. Hogy e célra a Szent-István-Társulat kiadványait könnyű legyen beszerezni, a Társulat elnöksége 1896. június végéig tetemes árleszállítással adja a következőket:

A lelkiismeret, vagy Brooke Mari megpróbáltatásai. Amerikai elbeszélés. Irta <i>Dorsey Anna</i> , fordította <i>Gyuricska Péter</i> . Budapest, 1895. 228 oldal. Diszes vászonkötésben	— 80	mekek számára. I. kötet. (16-r., 254 lap). Budapest, 1887. Egyszerű kiadás félvászonkötésben	— 80	ben	4.—
Anhi A. Falusi gyermekek könyve. (32-r., 84 lap és két képpel.) Budapest, 1894. Ára kötve	— 40	— II. kötet. (16-r., 202 lap). Budapest, 1888. Egyszerű kiadás, félvászonkötésben	— 80	A kettő egyben. Füzve 3 frt 20 kr. Egész angol vászonkötés 4 frt. Egész bőrkötés vörös metszéssel 4 frt 50 kr. Ugyanaz arany metszéssel 5 frt. Chagrinkötés arany metszéssel 6 frt. Igen finom borjubőr kötés. (Középk. ifjaknak kiválóan alkalmas imakönyv	7.—
Aranka, vagy az alázatosság diadala a kevelység fölött. II. kiadás. Szép képpel, disz. köt. ára	— 50	— III. kötet. (16-r., 213 lap). Budapest, 1889. Egyszerű kiadás, félvászonkötésben	— 80	Laurencia. Elbeszélés a japán életből. Több szép képpel. Ára	1.20
Demény Dezső. Vallásosság és kincsragy. Ifjusági elbeszélés Mexico meghódítása idejéből. Négy szép képpel. Ára diszes kötésben	1.—	— finom kiadás vászon diszkötésben	1.20	VII. Pius pápasága. Két kötet. (XVI és 450. és XVI és 442 l.) Budapest, 1876	— 75
Dr. Dudek János. A keresztény vallás apologiája. (8 r., XI és 525 l.) (Felsőbb osztályu középisk. ifjaknak alkalmas.) Budapest, 1893. Ára	1.20	— IV. kötet. (16-r., 254 lap). Budapest, 1890. Egyszerű kiadás, félvászonkötésben	— 80	Pór Antal. Hunyady János. Történelmi tanulmány. (310 l.) Budapest, 1873.	— 25
— Emlékkönyv (421 l.) Budapest, 1882.	— 35	— finom kiadás vászon diszkötésben	1.20	Seeburg József. Egyiptomi József. A mi kedves Udvozítónk Jézus Krisztusnak megragadó élőképe. A főt. esztergomi hatóság jóváhagyásával. (4 r. 27 l. és 12 színyomatu kép.) Ára kötve	1.—
Fraknoi Vilmos. A magyar nemzet története. 3 kötet. (191, 338 és 400 lap). Ára	1.20	— V. kötet. (16-r., 224 lap). Budapest, 1891. Egyszerű kiadás, félvászonkötésben	— 80	— finom kiadás vászon diszkötésben	1.20
— Vitéz János esztergomi érsek élete. (VI és 227 lap). Ára	— 25	Kincs István. A testvérek. Ifjusági elbeszélés. 2 kép. (32-r., 104 l.) Budapest, 1894. Ára k.	40.—	Prohászka Ottokár dr. Szent-séges Atyánknak XIII. Leó pápának beszédei és levelei. (8-r., XV. és 305 l.) Budapest, 1891. Ára	1.—
— Magyarország a mohácsi vész előtt. (XVI és 3011 lap). Ára	— 75	Kincs István. A vadon gyermeke. Ifjús. elbesz. 2 képpel. 32-r., 101 lap). Budapest, 1895. Ára kötve	— 40	Soós Mihály, keresztény állaspontja a természetben. 3 kötet. XVI—531, XX—532 és XVI—582 l.) (Középkolai ifjaknak) Ára	1.20
— XI. Ince pápa és Magyarország felszabadítása a török uralom alól. (8-r., V és 267 lap). Budapest, 1886. Ára	1.50	Kisfaludy Árpád. Levelek hugomhoz az olvasásról. (8-r., 105 l.) Budapest, 1888. Ára füzve diszes vászonkötésben	1.—	Sötét napok. A három árva. Kötve	— 80
Füßy Tamás IX. Pius pápasága. I—III. kötet. (XV és 639, XIV és 560 és XV és 595 l.) Budapest, 1878—80. Ára	1.40	Kriesch János. Hasznos és kártékony állatainkról. II. (149 l.) Budapest, 1876.	— 10	Szabad órákra. Ifjusági olvasmányok öt szép képpel. Diszes kötésben. Ára	1.—
— XIII. Leó pápa élete (8-r., VI és 226 l.) Budapest, 1887. Ára	1.20	Lázár Kálmán gr. A szabad természetből. Képek és vázlatok. (VI és 254 l.) Budapest 1873.	— 25	Szabó Imre. A falu őrangyala. II. kiadás. (16 r., 197 l.) Budapest 1893. Ára kötve	— 70
Haller József. Történelmi hazugságok. A történelem terén előforduló mindennapi ferdtések czáfolata. Német eredeti után fordítva. Magyarországi részt irt hozzá dr. Karácsonyi János. (Kis 8-r., XVI és 852 l.) Budapest, 1890. (Középkolai ifjaknak) Ára	1.50	Lázár Kálmán gr. Hasznos és kártékony állatainkról. I. (132 l.) Budapest 1874.	— 10	Száműzött leánya. A— (16-r., 386 l. Eger.) 1871. Füzve	— 20
Hasznos mulattató. Gyűjteményes ifjusági kiadvány. Budapest, 1895. 232 oldal. Diszes vászonkötésben	— 80	Officium Divinum. Kalauz a keresztény kath. magán- és nyilvános isteni szolgálatra. II. átdolgozott kiadás (Kis 8-r. XVI és 848 old. 4 képpel.) Budapest, 1893. Ára füzve 2 frt. Egész angol vászonkötés 3 frt. Egész bőrkötés vörös metszéssel 3 frt 50 kr. Ugyanaz arany metszéssel 4 frt. Chagrin kötés arany metszéssel 5 frt. Igen finom borjubőr kötés	6.—	Tanulságos olvasmányok a magyar nép számára. 6 füz., egyenkint 112—186 oldal. Egy-egy füzet ára	— 10
Hasznos olvasmányok. (264 lap) képpel. Ára diszes vászonkötésben	1.—	Officium Hebdomadae Sanctae. Nagyheti szertartások (Kis 8-r., 388 oldal, 1 képpel.) Budapest, 1893. Füzve 1 frt 20 kr. Egész angol vászonkötés 1 frt 60 kr. Egész bőrkötés vörös metszéssel 2 frt 20 kr. Ugyanaz arany metszéssel 2 frt 60 kr. Chagrin kötés arany metszéssel 3 frt 50 kr. Igen finom borjubőr kötés	3.50	Tanulságos olvasmányok. Kötve	1.—
Ifjuság könyve. Elbeszélések, költemények (264 lap) képekkel. Diszes vászonkötésben	1.—			Tarkányi Béla. Lelki Manna. Imádságos és énekes könyv a ker. kath. ifjúság számára. 31. kiadás. (32-r., 337 l.) Eger, 1895. Kötve: A) vászonkötés fekete nyomással	— 35
Ifjusági olvasmányok. (244 lap) képekkel. Ára diszes vászonkötésben	1.—			B) > színes nyomással	— 50
Ifjuság öröme. Az— Mulattató és tanulságos ifjusági olvasmányok kath. fiú- és leánygyer-				C) bőrkötés, arany metszéssel	— 80

A ki a fent elsorolt kiadványokból 5 frt értékűt rendel, 30 százaléknyi, a ki 10 frt értékűt rendel, 40 százaléknyi, a ki 20 frt értékűt rendel, 50 százaléknyi árleengedésben részesül a fent kitett bolti árból.

A 114. számú Népiratka most jelent meg: **A magyarok honfoglalása 4 képpel 3 kr.**

Megrendelési felhívás.

A Szent-István-Társulat
ügynökségében

Budapest, Királyi-Pál-utca 13. szám
kapható a következő füzet:

Vezérkönyvecske

a katolikus iskolákban tartandó
ezredévi ünnepségekre.

Kiadja a Szent-István-Társulat.

4 ív, két képpel.

Tartalmazza az ünnep tárgysorozatát, az ünnepre szánt beszédeket, előadásokat, imát és költeményeket, az utóbbiakat igen dús választékban.

A csinos és tartalmas füzet az ünnepség emlékkönyvétől is szolgál.

Ára 12 kr.,

legkevesebb 25 példány megrendelésénél példánya 10 kr.

Terjedelméhez képest a hazánkban ezuttal megjelentek közt a legolcsóbb.

Árjegyzéket küldök kívánatra

Pedálos-czimbalom, hegedű, fuvola,
czitera, intona, ariston, harmonika és
mindennemű mechanikai zenemű

stb. hangszerek és azok kellékeiről.
Kiadásomban megjelentek: Czimbalom-iskola, írta: Kuliflay Izabella, főhercegi zenetanárnő. Tartalmaz 94 dalt és számos Etiüdot, ára 3 frt 50 kr. — Czimbalmozók folyóirata, szerk. Késmárky Árpád. Előfizetés egy évre 4 frt 80 kr. Megjelenik 14 napban egyszer, 4-6 darabban. — Magyar tilinkó-iskola, írta: Késmárky Á. Ára 1 frt. — Mindennemű hangszerek javíttatnak.

Horváth István ö es. és k. fensége József
főherceg udv. szállítója
Budapest, Erzsébet-körút 2
és Kerepesi-út 46. sz.

Utolsó főhuzás.

Magyar osztálysorsjáték

Legnagyobb nyeresemény a legkedvezőbb esetben

Egy Millió korona.

Huzás naponta

1896. május 12—28-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600.000	600.000
1 „	400.000	400.000
1 „	300.000	300.000
1 „	200.000	200.000
1 „	100.000	100.000
2 „	40.000	80.000
2 „	20.000	40.000
5 „	10.000	50.000
10 „	8.000	80.000
34 „	6.000	204.000
100 „	2.000	200.000
200 „	1.000	200.000
2.650 „	200	530.000
22.000 „	150	3.300.000
25.007	nyeresemények és 1 jutalom	6.284.000

III. osztályú vételsorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{20}$

60.—   30.—   6.—   3.— forint

Ezen eredeti sorsjegy-áron kívül ajánlott
levél portója és nyeresemény jegyzékért 25 kr.
melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek posta-
utalványon való előzetes beküldése mellett vagy
utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny-czim: Lotloheintze Budapest.